

MASU DEPORTĀCIJU 1941. un 1949.gads PIEMIŅAI

MĀRUPES
NOVADA PAŠVALDĪBA

K. Skalbe

Aizvestais

*Kur jāgrauž būs asaru maizes dona?
Vai galvu likšu uz cietuma klona,
Vai taigā tālā uz sarmota ciņa,
Man būs tikai vienas domas un miņa:
Es sapni par dzimteni pagalvī likšu
Ar viņu atkal laimīgs es tikšu,
Un dusēšu saldi kā mātes rokās-
Pat nāves mokās.*

Masu deportācijas

14.06.1941. vairāk nekā 15 400 Latvijas pilsoņu deportēja no Latvijas. Daļu no deportētajiem uzreiz arestēja un nogādāja ieslodzījuma vietās. Pārējos mūža nometinājumā izsūtīja uz Sibīriju un Kazahstānu. Tā bija pirmā masu deportācija no Latvijas.

25.03.1949. Latvijā, Lietuvā un Igaunijā sākās deportācijas akcija “Krasta banga” (*Прубой*), kuras laikā 42 125 Latvijas iedzīvotājus izsūtīja mūža nometinājumā uz Sibīriju.

/Nacionālā enciklopēdija/

Latvijas iedzīvotāju deportācijas

Latvijas iedzīvotāju deportācija. Ogres dzelzceļa stacija, 14.06.1941.
Fotogrāfs nezināms. Avots: Latvijas Okupācijas muzejs.

1941. gadā uz PSRS austrumu apgabaliem deportēto Latvijas pilsoņu dzīvesvieta.

Autors: nezināms

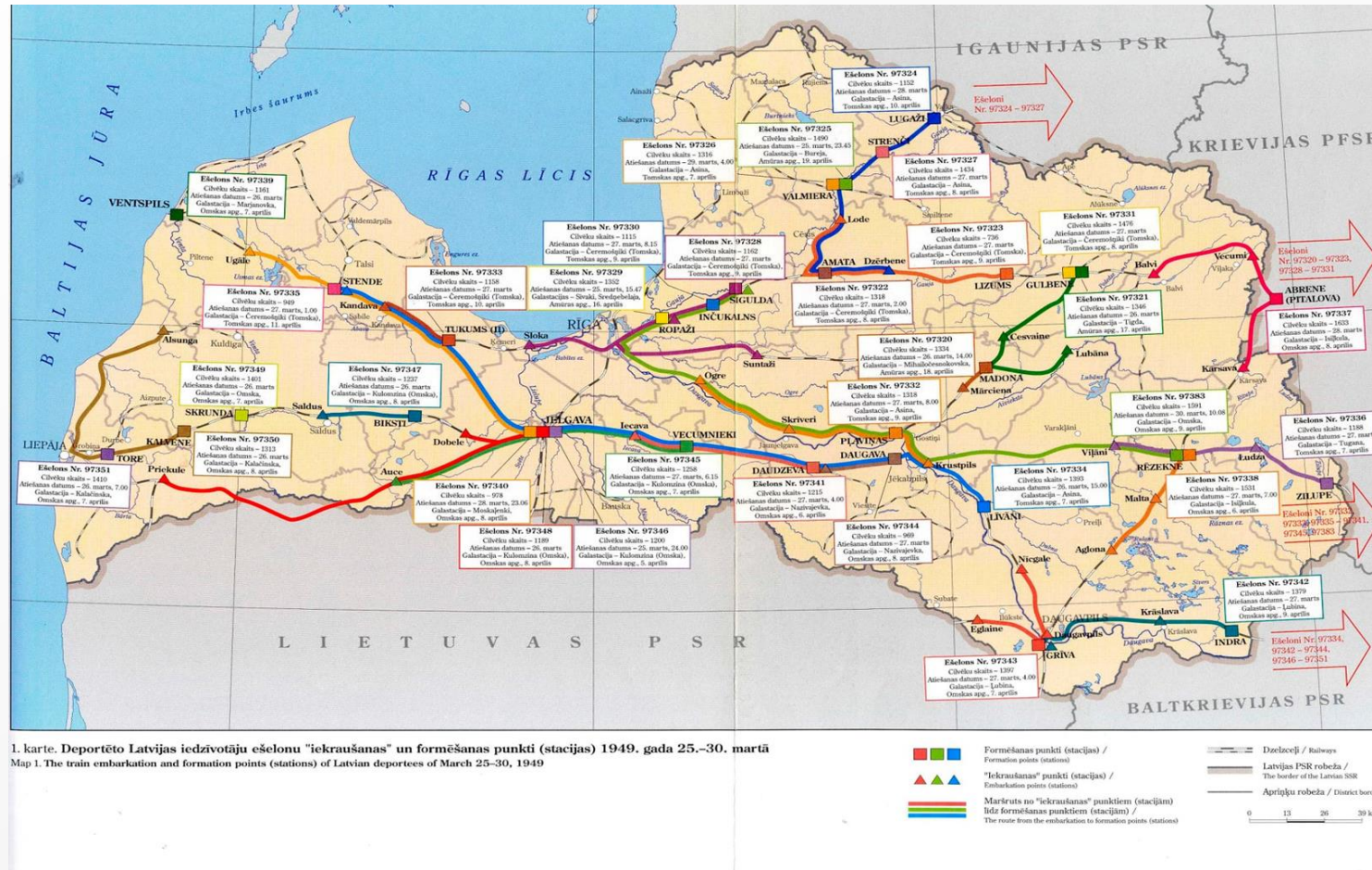
Datējums: 1942. gads

Avots: Margaritas Sidaras privātais arhīvs, Latvijas Kara muzeja fondi.

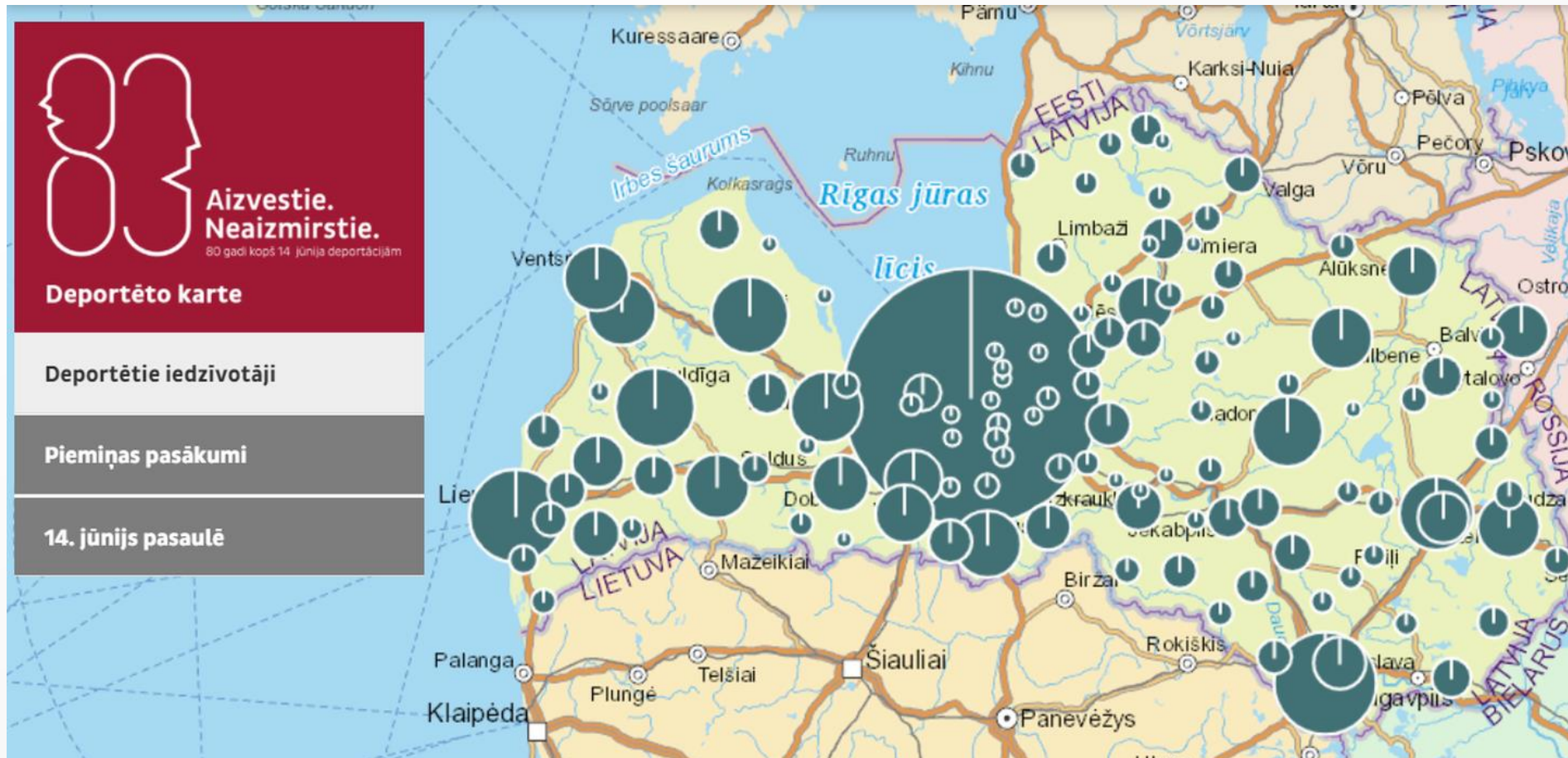

MĀRUPES
NOVADA PAŠVALDĪBA

Deportēto Latvijas iedzīvotāju ešalonu «iekraušanas» un formēšanas punkti (stacijas) 1949. gads

Digitālā karte par deportētajiem

https://deportetie.kartes.lv/lv/c___56.949466-24.103452-8

Par izsūtītajiem no Rīgas un tās apkārtnes

Deportācijas mērķis bija salauzt jebkādu pretošanos padomju okupācijai, iznīcinot tās sociālās grupas, kas tika uzskatītas par potenciāli naidīgām un nevēlamām padomju okupācijas varai.

Pēc Latvijas Valsts arhīva datiem, 1941. gada 14. jūnija deportācijās Latvija zaudēja vairāk nekā 15 400 iedzīvotāju, viņu vidū latviešus, ebrejus, krievus, poļus, no kuriem 3751 bija bērns vecumā līdz 16 gadiem.

Izsūtīšanas laikā vīriešus atšķīra no ģimenēm un aizdzina uz gulaga nometnēm, kur daudziem piesprieda augstāko soda mēru, bet citus sodīja ar ieslodzījumu nometnēs.

No Torņakalna stacijas 1941. gada 14. jūnijā un 1949. gada 25. martā uz Sibīriju izveda tūkstošiem Rīgas un tuvējās apkārtnes ģimeņu. Aptuveni 9300 lopu vagonos iesprostotu cilvēku šajā dienā no Torņakalna stacijas tika izsūtīti garā un mokpilnā ceļā uz Sibīriju, no kuras tikai retajam pēc gariem bada, sala, slimību un smaga darba gadiem palaimējās atgriezties mājās. Stacijā netālu no sliežu ceļiem atrodas piemiņas akmens un vagoni, kas kalpo kā uzskatāms liecinieks vienai no visdrūmākajām dienām Latvijas vēsturē.

Deportācijas no Rīgas apriņķa

Deportācija no Rīgas apriņķa notika līdzīgi kā visā Latvijas teritorijā. 1941. gada jūnija sākumā Latvijas PSR Valsts Drošības tautas komisariāta darbinieki sagatavoja arestējamo un izsūtāmo personu uzskaites lietas un citus apcietināšanas un izsūtīšanas dokumentus.

No Ogres, Siguldas, Slokas un 49 Rīgas apriņķa pagastiem 1941. gada 14. jūnijā izsūtīti pavisam 742 cilvēki (379 vīrieši un 363 sievietes), t. sk.no Babītes pagasta – 12, Mārupes pagasta – 4, Salas pagasta – 33 cilvēkus.

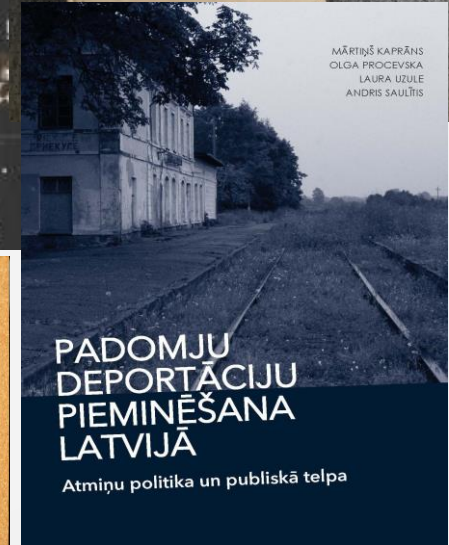
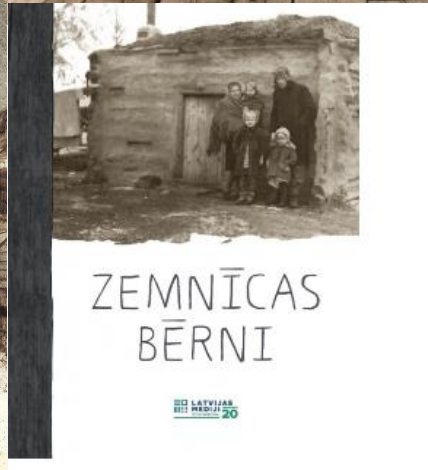
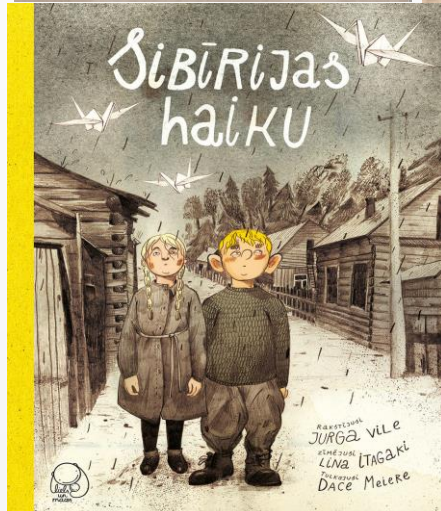
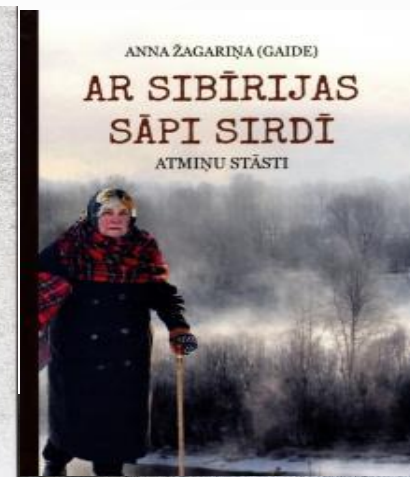
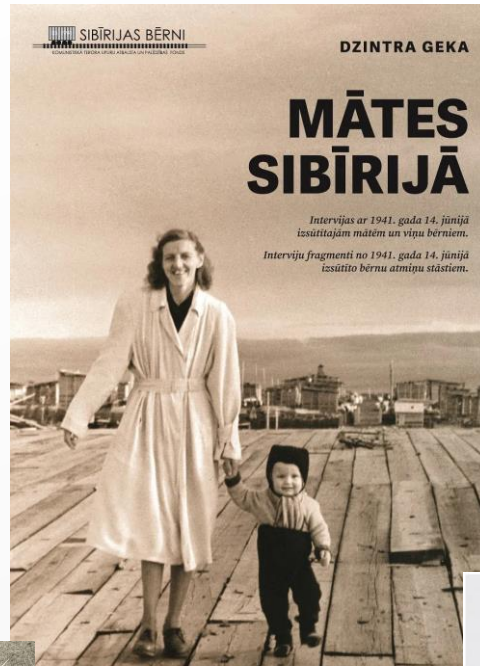
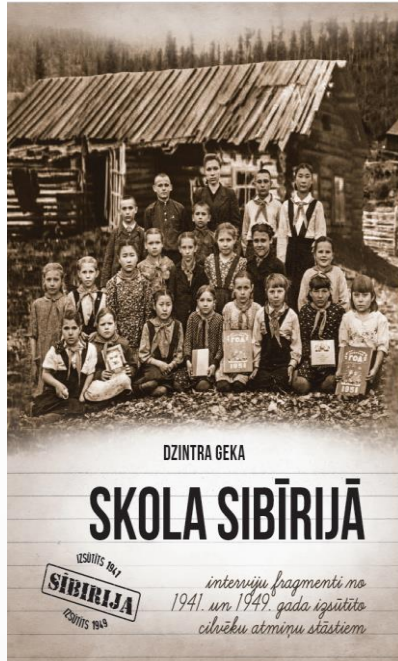
Lielākā daļa no Rīgas apriņķī arestētajiem tika ieslodzīti Vjatlagā (Vjatkas labošanas darbu nometnē) Usoļlagā (Usoļjes labošanas darbu nometnē) un Sevrallagā (Ziemeļurālu labošanas nometnē), 54 no apriņķī 1941. gada 14. jūnijā arestētajiem nometnēs tika nošauti, 127 cilvēki no nometnēs ieslodzītajiem mira no bada un slimībām.

No Rīgas apriņķa izsūtītajiem (un no nometnes atbrīvotajiem) speciālā nometinājuma vietās nomira 168 cilvēki, no speciālā nometinājuma atbrīvoti pavisam 368 cilvēki, par 25 nav precīzu ziņu.

<https://www.archiv.org.lv/aprinki1941/index.php?id=131&=lv>

Ieskats vēstures apcerēs

MĀRUPES
NOVADA PAŠVALDĪBA

Pārdomām...

